

e-ISSN 3083-6018

СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК: економіко-правові проблеми

<https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel>

Реформування системи бухгалтерського обліку в умовах євроінтеграції України

Тетяна А. Кладницька ^{1*} ● Валентина В. Борковська ² ●Тетяна В. Ковальова ³

¹ Університет економіки і підприємництва (Україна). Доцент кафедри обліку та фінансів, канд. екон. наук, доцент.

² Заклад вищої освіти «Подільський державний університет» (Україна). Доцент кафедри обліку, оподаткування та технологій електронного бізнесу, канд. екон. наук, доцент.

³ Харківський національний автомобільно-дорожній університет (Україна). Завідувач кафедри обліку і оподаткування, канд. екон. наук, доцент.

* Автор-кореспондент, e-mail: kladnitskaya.t@ukr.net

СТАТТЯ

АНОТАЦІЯ

Дослідницька

DOI:

[10.70651/3083-6018/2025.6.01](https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.6.01)

Авторське право

© 2025 авторів

Цей твір
ліцензовано на
умовах Ліцензії
Creative Commons
«Із Зазначенням
Авторства –
Некомерційна 4.0
Міжнародна»
(CC BY-NC 4.0).

В Україні здійснюється масштабний процес модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі, який відбувається з урахуванням вимог міжнародних стандартів, зокрема з орієнтацією на євроінтеграційні зобов'язання. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю адаптації національної системи бухгалтерського обліку до європейських стандартів та принципів, включаючи організацію податкового обліку та звітності. У дослідженні узагальнено проблеми адаптації національної системи бухгалтерського обліку в умовах євроінтеграції. Воєнний стан, як надзвичайна ситуація, суттєво впливає на економіку країни і підприємства, що має своє відображення в бухгалтерському обліку. Визнання надзвичайних подій має значний вплив на відображення результатів діяльності та фінансового стану у фінансовій звітності, зокрема на коригування подій після звітного періоду, оцінку принципу безперервності діяльності та подання фінансової звітності, що коригує реформи в рамках євроінтеграції. Мета дослідження полягає у визначенні здатності національної системи бухгалтерського обліку надавати достовірну інформацію про фінансово-економічне становище підприємства в умовах євроінтеграційних процесів України. Окрім того, метою є аналіз можливості методології бухгалтерського обліку інституційних секторів економіки щодо забезпечення формування необхідної інформації під час воєнного стану. Також акцентовано увагу на необхідності продовження реформ у сфері бухгалтерського обліку. Результати дослідження містять систематизацію основних напрямів реформування та результатів модернізації системи управління державними фінансами в Україні, з фокусом на підвищення прозорості та адаптацію до євроінтеграційних вимог. Визначено ключові проблеми та виклики, що потребують удосконалення та систематизації основних стратегічних документів у цьому напрямку. Висновки свідчать, що реалізація Стратегії модернізації бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі сприятиме адаптації законодавства до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності, підвищенню достовірності та прозорості фінансової звітності, що є необхідною умовою для забезпечення ефективного управління публічними фінансами в Україні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

євроінтеграція України, модернізація бухгалтерського обліку, бухгалтерська звітність, міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, адаптація національної системи обліку, податковий облік, прозорість фінансової звітності, європейські стандарти.

e-ISSN 3083-6018

SOCIAL DEVELOPMENT: Economic and Legal Issues

<https://www.eu-scientists.com/index.php/sdel>

Reforming the Accounting System in the Conditions of Ukraine's European Integration

Tetiana Kladnytska ^{1*} ● Valentyna Borkovska ² ● Tetiana Kovalova ³

¹ University of Economics and Entrepreneurship (Ukraine). Associate Professor at the Department of Accounting and Finance, PhD in Economics, Associate Professor.

² Higher Educational Institution "Podillia State University" (Ukraine). Associate Professor, Department of Accounting, Taxation, and E-Business Technologies, PhD in Economics, Associate Professor.

³ Kharkiv National Automobile and Highway University (Ukraine). Head of the Department of Accounting and Taxation, PhD in Economics, Associate Professor.

* Corresponding Author, e-mail: kladnitskaya.t@ukr.net

ARTICLE INFO

ABSTRACT

Research Article

DOI:

[10.70651/3083-6018/2025.6.01](https://doi.org/10.70651/3083-6018/2025.6.01)

Copyright © 2025
by authors

This is an open access journal and all published articles are licensed under a Creative Commons Attribution—NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0)

In Ukraine, a large-scale process of modernization of the accounting system and financial reporting in the public sector is underway, which takes into account the requirements of international standards, in particular with an orientation towards European integration obligations. The relevance of the study is due to the need to adapt the national accounting system to European standards and principles, including the organization of tax accounting and reporting. The study summarizes the problems of adapting the national accounting system to the conditions of European integration. Martial law, as an emergency, significantly affects the economy of the country and the enterprise, which is reflected in accounting. Recognition of extraordinary events has a significant impact on the reflection of performance results and financial condition in financial statements, in particular on the adjustment of events after the reporting period, assessment of the going concern principle, and presentation of financial statements that adjust reforms within the framework of European integration. The purpose of the study is to determine the ability of the national accounting system to provide reliable information on the financial and economic situation of the enterprise in the context of the European integration processes of Ukraine. In addition, the purpose is to analyze the possibility of the accounting methodology of institutional sectors of the economy to ensure the formation of the necessary information during martial law. Attention is also focused on the need to continue reforms in the field of accounting. The results of the study contain a systematization of the main areas of reform and the results of the modernization of the public finance management system in Ukraine, with a focus on increasing transparency and adaptation to European integration requirements. Key problems and challenges that require improvement and systematization of the main strategic documents in this direction are identified. The conclusions indicate that the implementation of the Strategy for Modernizing Accounting and Financial Reporting in the Public Sector will contribute to the adaptation of legislation to international accounting and reporting standards, increasing the reliability and transparency of financial reporting, which is a necessary condition for ensuring effective management of public finances in Ukraine.

KEYWORDS

European integration of Ukraine, modernization of accounting, accounting reporting, international accounting standards, adaptation of the national accounting system, tax accounting, transparency of financial reporting, European standards.

1. Вступ

Бухгалтерський облік, розглядаючись як штучна відкрита система, безперервно еволюціонує під впливом змін у зовнішньому середовищі, зокрема у контексті впровадженого курсу євроінтеграції. Сучасне середовище функціонування підприємств України характеризується такими особливостями: непередбачуваністю економічної та політичної ситуації в державі; постійними змінами нормативно-правової бази обліку та оподаткування; широким застосуванням хмарних і мережевих технологій та розрахункових механізмів, що дає бухгалтерам можливість знижувати вимоги до апаратного забезпечення й ефективно використовувати бюджетні комп'ютери та смартфони для роботи з обліковим програмним забезпеченням. Водночас активне використання таких технологій розширює контрольні функції з боку відповідних органів. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба у переосмисленні та адаптації підходів до організації бухгалтерського обліку, комплексній оцінці стану переходу на європейські стандарти та пошуку шляхів стабілізації й оптимізації цих підходів з урахуванням сучасних викликів і реалій України. Військовий конфлікт, що чинить руйнівний вплив на економіку та фінансову систему України, а також забезпечення умов для відновлення втрат і подальшого розвитку через реалізацію реформ, започаткованих у мирний час, є можливими лише за умови впровадження сучасних інформаційних систем управління, зокрема бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

2. Огляд літературних джерел

Аналіз сучасних досліджень пов'язаних з сферою бухгалтерського обліку в рамках реформування та в умовах інтеграції в Європейський Союз дозволяє окреслити основні тенденції розвитку галузі в умовах зазначених змін. Праці вітчизняних вчених Євсєєвої О. О., Іванової Н. А. та Скорби О. А. [1] акцентували увагу на трансформаційному потенціалі цифрових інновацій у системі бухгалтерського обліку, зокрема в аспекті підвищення прозорості, точності та оперативності фінансової звітності, що підкреслює реформування в рамках Євроінтеграції. Любимов М. О. та ін. [2] досліджували організаційні аспекти функціонування бухгалтерського обліку в умовах сучасних викликів в Україні. Данілов О. [3] у своєму дослідженні розкриває вплив податкових змін у контексті євроінтеграції на систему бухгалтерського обліку. Актуальні проблеми обліку в умовах воєнного стану висвітлено у статті Ловінської Л. Г., Озеран А.В., Коршикова Р. С. [4], де здійснено аналіз нормативно-правових змін та їх практичної реалізації в державному секторі. Дослідження Марущака О. А. [5], в якому здійснено правовий аналіз гармонізації податкового законодавства України відповідно до *acquis* ЄС, що безпосередньо впливає на зміни у бухгалтерській звітності.

Нормативно правові акти представлені Законом України «Про відкритість використання публічних коштів» [6], Стратегія підвищення ефективності державного сектору економіки [7] та Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 [8] і 2021–2025 роки [9]. Інституційні зміни в державному фінансовому управлінні узагальнено в Стратегії розвитку системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки [10], яка передбачає застосування Законодавче забезпечення євроінтеграції в розвитку окреслено в Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом [11], а також у положеннях Договору про функціонування ЄС [14], які зумовлюють реформування облікової політики відповідно до європейських норм. Результати оцінки фіскальної політики України викладені у звіті World Bank PEFA [12], де обґрунтовано необхідність модернізації системи публічних фінансів, включаючи прозорість та якість облікових процедур. Питання нормативного врегулювання облікових процедур у період дії воєнного стану розкрито в Законі України № 2115-IX [13], який встановлює особливості подання звітності та облікової інформації у надзвичайних умовах.

3. Постановка завдання

Спираючись на сучасні виклики українського бухгалтерського середовища, ускладнені збройним конфліктом на території країни та масштабними соціально-економічними трансформаціями, які супроводжуються інтеграційним курсом України до Європейського Союзу,

актуальним завданням дослідження є вивчення ключових етапів інтеграції, виявлення проблемних аспектів та нових викликів. Представлене має слугувати передумовою для формування сприятливого інвестиційного клімату та підвищення рівня довіри з боку міжнародних партнерів

4. Методи і матеріали

Для досягнення завдання в дослідженні застосовано ряд методів, що забезпечують аналіз реформування системи бухгалтерського обліку в Україні. Використано системний підхід, який дозволяє розглядати бухгалтерський облік як цілісну відкриту систему, що функціонує в умовах взаємодії із зовнішнім середовищем. дослідженні Метод індукції дозволив на основі конкретних емпіричних фактів виводити загальні закономірності розвитку бухгалтерського обліку, тоді як метод дедукції забезпечує перевірку та логічне підтвердження сформованих гіпотез і теоретичних моделей. Використано прийоми аналізу і синтезу, що дозволяють послідовно розчленувати складні процеси організації бухгалтерського обліку на окремі елементи, виявити їхні властивості, а потім об'єднати отримані результати у цілісну систему знань.

5. Результати та обговорення

Поняття «організація бухгалтерського обліку» інтерпретується різними науковими підходами. У рамках представленого дослідження його розглядають як комплекс цілеспрямованих заходів, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування системи бухгалтерського обліку. Зазначені заходи включають розробку та впровадження системи нормативних регламентів для організації праці облікових працівників та здійснення облікового процесу. Організація бухгалтерського обліку структурується на три основні компоненти: організаційну, методичну та технічну [1].

Організаційна складова визначає відповідальних за ведення обліку на підприємстві та регламентує взаємодію бухгалтерської служби з іншими структурними підрозділами. Методичний аспект передбачає визначення особливостей застосування конкретних методів бухгалтерського обліку в процесі його реалізації з урахуванням економічних, юридичних, організаційних та техніко-технологічних факторів, які відображають специфіку діяльності підприємства. Технічний аспект полягає у виборі та впровадженні технічних засобів, що забезпечують реалізацію організаційних та методичних вимог обліку. В умовах нестабільності економічної та політичної ситуації в державі підприємства змушені посилювати ефективність своєї діяльності та здійснювати постійний контроль за витратами [2]. У представленому контексті функціонування бухгалтерської служби, особливо в ситуаціях, коли облікова інформація не застосовується для управлінських рішень, нерідко розглядається як додаткові витрати, що підлягають оптимізації.

В Україні триває масштабний процес модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності у державному секторі, що відбувається з урахуванням вимог міжнародних стандартів, зокрема євроінтеграції. Його реалізація здійснюється шляхом запровадження національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку, які розроблені відповідно до міжнародних підходів та практик. Представлене реформування має комплексний і багатовимірний характер, що зумовлює необхідність забезпечення своєчасного, повного та достовірного інформування щодо виконання бюджетів. Відповідна система звітності відіграє ключову роль у середньо- та довгостроковому бюджетному плануванні, а також сприяє підвищенню ефективності контролю за використанням державних коштів та їхньою цільовою спрямованістю [2].

У країнах Європейського Союзу процес реформування обліку в державному секторі має специфічні особливості, зумовлені структурною організацією фінансової системи ЄС. Оскільки держави-члени виступають гарантами за борговими зобов'язаннями інших членів спільноти, прозорість бухгалтерського обліку є критично важливим фактором для забезпечення надійного фінансового управління та економічної стабільності [3]. Розвиток фінансової прозорості є довгостроковою тенденцією, характерною для розвинених країн. З огляду на європейську інтеграцію України підвищення рівня відкритості у сфері управління державними фінансами

стає важливим інституційним чинником, що сприяє гармонізації регуляторних підходів та міжнародній фінансовій співпраці. Ефективне управління державними фінансами в межах ЄС потребує урахування національних особливостей кожної країни. Водночас експерти зазначають, що уніфікація стандартів бухгалтерського обліку в державному секторі є необхідною умовою для підвищення прозорості бюджетного процесу. Гармонізовані підходи до обліку та звітності дозволяють забезпечити підзвітність державних органів, сприяти транскордонному бенчмаркінгу через доступ до порівнянної інформації, а також формувати справедливую податково-бюджетну політику [4].

З метою систематизації основних напрямів реформування та результатів, досягнутих у сфері підвищення прозорості управління державними фінансами в Україні, доцільно узагальнити ключові ініціативи, стратегічні документи, позитивні зрушення та напрями, що потребують удосконалення – табл. 1.

Таблиця 1. Ключові напрями реформування та результати модернізації системи управління державними фінансами в Україні в контексті Євроінтеграції

Категорія	Зміст
Ключові ініціативи щодо підвищення прозорості	- Закон України «Про відкритість використання публічних коштів» [6]; - Стратегія підвищення ефективності державного сектору [7]; - Веб-портал відкритих даних; - Платформи «Відкритий бюджет», PROZORRO, портал використання державних коштів
Стратегічні документи	- Стратегія модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі [8]; - Стратегія розвитку системи управління державними фінансами [10]; - Угода про асоціацію між Україною та ЄС [11]
Основні цілі реформ	- Гармонізація з міжнародними стандартами; - Прозора фінансова звітність; - Зіставлення бюджетних показників із даними інших країн- Ефективне використання ресурсів; - Відкритість бюджетного процесу
Досягнуті результати (за оцінкою PEFA, 2019)	- Впровадження середньострокового бюджетного планування; - Імплементация міжнародних стандартів бухгалтерського обліку; - Удосконалення макроекономічного прогнозування; - Управління фінансовими ризиками; - Розвиток порталу «Відкритий бюджет»
Проблемні напрями, що потребують удосконалення	- Стратегічне планування на державному рівні; - Управління державними інвестиціями; - Підвищення ефективності ліквідності; - Регулювання фінансових процесів на місцевому рівні

Джерело: сформовано авторами на основі [2–3; 5; 12].

Подальша модернізація системи бухгалтерського обліку в державному секторі має стати визначальним чинником у забезпеченні зростання рівня транспарентності фінансового управління, сприяючи формуванню відкритого інформаційного середовища та ефективній взаємодії з інституціями Європейського Союзу. Високий ступінь фінансової відкритості створює передумови для проведення об'єктивного аналізу облікових даних, що, у свою чергу, є критично важливим для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень у сфері державних фінансів. Імплементация Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі передбачає гармонізацію національного законодавства з вимогами міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, що забезпечить підвищення достовірності, зіставності та прозорості фінансової інформації. Зазначені зміни сприятимуть удосконаленню механізмів управління публічними фінансами, оптимізації бюджетного планування та підвищенню рівня контролю за ефективним і цільовим використанням державних ресурсів.

Нормативно-правове регулювання бухгалтерського обліку в Україні, що ґрунтується на інтеграції міжнародних та національних стандартів, створює необхідну правову базу для забезпечення достовірного відображення фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання в умовах кризових обставин для країни в рамках військового стану. Застосування зазначених стандартів бухгалтерського обліку дозволяє ефективно враховувати як особливості функціонування підприємств у ситуації навіть під час воєнного стану, так і вплив

зовнішніх факторів, обумовлених безпосередніми наслідками воєнних дій, що забезпечує належне відображення господарських операцій, оцінку і визнання елементів фінансової звітності, а також своєчасне і точне розкриття супутньої інформації, що є необхідним для підтримання фінансової стабільності та забезпечення транспарентності у звітності.

Згідно з положеннями Закону України «Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни» [13], юридичні особи отримують право на подання облікової, фінансової, бухгалтерської, розрахункової та аудиторської звітності, а також інших документів, що вимагаються чинним законодавством, у паперовій та/або електронній формі протягом трьох місяців після припинення або скасування воєнного стану або стану війни, охоплюючи весь період, протягом якого звітність не подавалася. У випадку, якщо суб'єкти господарювання не мали фізичної змоги виконати зобов'язання щодо подання звітності через безпосередні наслідки участі в бойових діях, вони звільняються від адміністративної та/або кримінальної відповідальності. Однак у такому разі звітність повинна бути подана протягом одного місяця з моменту припинення відповідних обставин. Варто зазначити, що протягом всього періоду воєнного стану та стану війни, а також у тримісячний період після їх завершення, юридичні особи не підлягають санкціям за неналежне чи несвоєчасне подання звітності.

В умовах адаптації системи бухгалтерського обліку державного сектору до викликів надзвичайних обставин особливо важливим є продовження виконання положень Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі на період до 2025 року [8]. Незважаючи на надзвичайні умови воєнного стану, зазначені реформаторські заходи залишаються критично необхідними для підвищення якості фінансового управління державними фінансами, що в свою чергу сприяє зміцненню економічної стабільності. У контексті попередніх етапів реформ, що реалізовувалися в період виконання заходів, визначених Стратегією модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007–2015 роки [8], в Україні було здійснено імплементацію міжнародних стандартів бухгалтерського обліку для державного сектору через розробку національних стандартів на їхній основі. Це дозволило запровадити метод нарахування для визнання доходів, витрат, капіталу, активів та зобов'язань суб'єктів державного сектору. Сучасна система бухгалтерського обліку, що направлена на Євроінтеграцію побудована на засадах методу нарахування, забезпечує об'єктивне відображення інформації про діяльність суб'єктів державного сектору, оскільки вона фіксує реальні доходи, витрати, активи, пасиви та капітал, а не лише рух касових потоків. Така система значною мірою сприяє посиленню підзвітності, прозорості та виявленню потенційних ризиків в управлінні державними фінансами. Водночас, незважаючи на численні переваги модернізованої системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності в державному секторі, в умовах воєнного стану вона не здатна забезпечити повноцінне формування усієї інформації, необхідної для обґрунтування управлінських рішень на макрорівні [3]. Зокрема, це стосується визначення необхідних обсягів міжнародної фінансової допомоги, оцінки вартості державних активів, які можуть бути використані як застава для отримання кредитів від міжнародних фінансових організацій, а також при аналізі зовнішньої та внутрішньої заборгованості держави. Зазначену інформацію можна отримати через вибіркове узагальнення даних з різних джерел, таких як статистика, звітність головних розпорядників бюджетних коштів, оперативний облік тощо. Однак, через відсутність стандартизованої методології узагальнення, якості таких відомостей не може бути гарантована.

Особливу значущість у представленому контексті має запровадження річної фінансової звітності уряду, включаючи розробку звіту про фінансовий стан держави (бюджетного балансу), що надасть можливість приймати більш обґрунтовані управлінські рішення як на національному, так і на міждержавному рівнях, що забезпечить підвищену інституційну спроможність органів державної влади у сфері публічних фінансів, що є важливим чинником для ефективного реагування на економічні виклики у період високої невизначеності.

Податкова політика кожного суб'єкта господарювання, що здійснює діяльність у межах національної економіки, формується відповідно до норм чинного податкового законодавства. У прикладному вимірі реалізація податкової політики, зокрема розрахунок та сплата податків, базується на поєднанні імперативних приписів системи бухгалтерського обліку та облікових підходів, самостійно обраних підприємством за умови їх відповідності нормам податкового

права. Українські підприємства, формуючи елементи власної податкової політики, здебільшого орієнтуються на мінімізацію податкових зобов'язань із метою оптимального використання фінансових ресурсів [2]. У країнах Європейського Союзу податкова політика ґрунтується на поєднанні прямих і непрямих форм оподаткування. Згідно з принципами організації національної фіскальної політики, компетенція щодо встановлення прямих податків залишається за державами-членами ЄС, тоді як питання непрямого оподаткування розглядаються з огляду на їхній вплив на функціонування єдиного внутрішнього ринку, зокрема свободу руху товарів і надання послуг. Крім того, ефективність функціонування податкової системи ЄС забезпечується нормами адміністративної співпраці між країнами-членами. Попри те, що Договір про функціонування Європейського Союзу (TFEU) не виокремлює податкову політику як самостійну сферу інтеграції, податкові питання розглядаються як ключові у внутрішній і зовнішній політиці ЄС. У консолідованій редакції Договору міститься низка статей, що регламентують фіскальні аспекти (ст. 110–113), принципи гармонізації законодавства в частині непрямого оподаткування (ст. 114–118), положення щодо свободи руху товарів, послуг, капіталу та осіб (ст. 45–66), а також положення, що визначають механізми посиленого співробітництва у сфері оподаткування (ст. 326–334) [5].

Координація податкової політики в межах ЄС охоплює процес узгодження національних податкових систем із цільовими орієнтирами Союзу, закріпленими в TFEU [13]. У зазначеному контексті особливої ваги набуває повідомлення Європейської Комісії «Податкова політика в Європейському Союзі – пріоритети на наступні роки», де наголошується на збереженні фіскального суверенітету держав-членів щодо встановлення, зміни або скасування податків за умови дотримання спільних засад функціонування ринку ЄС.

У податковому законодавстві України вже відображено окремі положення, що відповідають європейським стандартам, однак національна модель податкової політики та механізми її реалізації перебувають у стадії формування. На практиці рішення у сфері оподаткування нерідко приймаються з огляду на політичну доцільність або ситуативні кон'юнктурні чинники, що ускладнює стабільний розвиток фіскальної системи. Імплементация Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом вимагає формування прозорого й стабільного нормативно-правового середовища функціонування податкової системи у довгостроковій перспективі. Водночас вона передбачає якісну трансформацію відносин між органами податкового контролю та платниками податків — від домінування контрольної функції до встановлення партнерських відносин. Угода, що набула чинності 1 вересня 2017 року після завершення процедури ратифікації, формує нову парадигму взаємовідносин між Україною та ЄС на основі принципів «політичної асоціації та економічної інтеграції».

У межах реалізації зазначеної Угоди Україна взяла на себе зобов'язання щодо поступової гармонізації національного податкового законодавства із правом ЄС. Документ містить конкретні норми, які визначають основні напрями зближення підходів у податковому регулюванні, зокрема у сферах непрямого оподаткування, фіскальної прозорості та адміністрування податків. Усе це має сприяти побудові ефективної, справедливої та передбачуваної податкової системи, сумісної з принципами функціонування внутрішнього ринку ЄС.

Відповідно модернізації національної податкової системи Україна послідовно впроваджує норми правових актів Європейського Союзу, що спрямовані на протидію агресивному податковому плануванню та мінімізації податкових зобов'язань. Зокрема, імплементация положень Директив ATAD 1 і ATAD 2 (Anti-Tax Avoidance Directives) охоплює запровадження механізмів обмеження надмірного внутрішньогрупового фінансування, регламентацію оподаткування контрольованих іноземних компаній (CFC), застосування загального правила протидії ухиленню від оподаткування (GAAR), а також усунення наслідків використання гібридних фінансових схем у транскордонному оподаткуванні [2].

У межах євроінтеграційного поступу держава здійснила ряд заходів з метою адаптації національного податкового і бухгалтерського законодавства до *acquis communautaire*. Серед ключових досягнень слід виокремити кодифікацію податкових норм у формі Податкового кодексу України, запровадження функціоналу єдиного рахунку для акумуляції податкових надходжень, а також цифрову трансформацію процесів податкової звітності. Водночас, актуальні завдання післявоєнного економічного відновлення, формування нової моделі

соціально-економічного розвитку, а також активізація інтеграції до інституцій ЄС зумовлюють потребу в подальшій гармонізації фіскальної політики з нормами і принципами, що діють у країнах-членах Союзу.

Поглиблення процесів інтеграції вимагає суттєвого вдосконалення системи обліку та звітності у сфері бухгалтерського обліку відповідно до європейських вимог. Особливої ваги це питання набуває у зв'язку з очікуваною участю бізнес-структур країн ЄС у процесах реконструкції економіки України. У представленому контексті важливим науково-практичним завданням є розробка підходів до раціоналізації облікових процедур, спрощення процесів підготовки та подання податкової звітності, посилення контролю за дотриманням методологічних вимог у сфері бухгалтерського та податкового обліку, а також розширення повноважень і впливу професійних бухгалтерських об'єднань у формуванні податкової політики та її реалізації.

6. Висновки

Процес інтеграції системи бухгалтерського обліку України до європейського нормативного та інституційного простору виступає ключовим чинником формування макроекономічної стабільності держави у сучасних умовах. У період війкового конфлікту реалізація глибоких структурних трансформацій у сфері облікової політики набуває особливого значення, оскільки сприяє створенню прозорого та передбачуваного економічного середовища, що, у свою чергу, підвищує рівень довіри міжнародної спільноти до України як до надійного економічного партнера.

З урахуванням зазначених обставин, науково обґрунтованим є висновок про необхідність подальшого розвитку системи бухгалтерського обліку, який має реалізовуватись через модернізацію її організаційної та технологічної інфраструктури. Особливого значення при зазначеному набуває впровадження цифрових інструментів обліку, що відповідають стандартам Європейського Союзу та забезпечують підвищення ефективності ведення обліку й податкової звітності.

Подальше наукове опрацювання зазначеної проблематики потребує концентрації дослідницької уваги на таких напрямках:

- системне оцінювання результативності вже впроваджених механізмів інтеграції та їхнього впливу на бухгалтерське та податкове середовище в Україні;
- розробка концептуальних підходів до адаптації податкової політики держави відповідно до європейських моделей, з урахуванням специфіки національного законодавства та інституційних умов;
- ідентифікація й аналіз ризиків, пов'язаних із можливою надмірною регуляторною уніфікацією, яка може призвести до зниження конкурентоспроможності українських підприємств на внутрішньому та зовнішньому ринках.

References

1. Yevsieieva, O. O., Ivanova, N. A., & Skorba, O. A. (2024). Vplyv tsyfrovyykh innovatsii na efektyvnist bukhgalterskoho obliku v Ukraini [The impact of digital innovations on the efficiency of accounting in Ukraine]. *Aktualni Pytannia Ekonomichnykh Nauk – Current Issues of Economic Sciences*, (1). <https://doi.org/10.5281/zenodo.13296464> (in Ukrainian)
2. Liubymov, M. O., Pedchenko, N. S., Artiukh-Pasiuta, O. V., Milka, A. I., & Prokhar, N. V. (2022). Rozvytok orhanizatsii bukhgalterskoho obliku v Ukraini v suchasnykh umovakh [Development of accounting organization in Ukraine in modern conditions]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli – Scientific Bulletin of Poltava University of Economics and Trade*, 2(106), 42–47. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2022-2-6> (in Ukrainian)
3. Danilov, O. (2024). Podatkovi zminy v konteksti yevrointehratsiinykh protsesiv Ukrainy ta yikh vplyv na bukhgalterskyi oblik [Tax changes in the context of Ukraine's European integration processes and their impact on accounting]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and Society*, (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-60> (in Ukrainian)
4. Lovinska, L. H. (2022). Bukhgalterskyi oblik ta finansova zvitnist v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [Accounting and financial reporting under martial law in Ukraine]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, (4), 92–106. <https://ir.kneu.edu.ua:443/handle/2010/38292> (in Ukrainian)

5. Marushchak, O.A. (2024). Aktualni pytannia harmonizatsii podatkovoho zakonodavstva Ukrainy do vymoh Yevropeiskoho Soiuzu [Current issues of harmonization of tax legislation of Ukraine with the requirements of the European Union]. *Analitichno-porivnialne pravoznavstvo – Analytical and Comparative Law*, (6), 605–510. <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.99> (in Ukrainian)
6. Verkhovna Rada of Ukraine. (2015, February 11). Zakon Ukrainy “Pro vidkrytist vykorystannia publichnykh koshtiv” [Law of Ukraine “On openness of the use of public funds”] (No. 183-VIII). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/183-19#Text> (in Ukrainian)
7. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2015, May 27). Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro skhvalennia Stratehii pidvyshchennia efektyvnosti derzhavnoho sektoru ekonomiky” [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On the approval of the Strategy for improving the efficiency of the state sector of the economy”] (No. 666-r). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/666-2015-p#Text> (in Ukrainian)
8. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2007, January 16). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro skhvalennia Stratehii modernizatsii bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori na 2007–2015 roky” [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On the approval of the Strategy for modernizing accounting in the public sector for 2007–2015”] (No. 34). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2007-n#Text> (in Ukrainian)
9. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020, December 2). Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro skhvalennia Stratehii modernizatsii systemy bukhhalterskoho obliku v derzhavnomu sektori na 2021–2025 roky” [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On the approval of the Strategy for the modernization of the accounting system in the public sector for 2021–2025”] (No. 1584-r). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1584-2020-p#Text> (in Ukrainian)
10. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2022, March 2). Rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy “Pro skhvalennia Stratehii rozvytku systemy upravlinnia derzhavnymy finansamy na 2022–2025 roky” [Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine “On approval of the Strategy for development of the public finance management system for 2022–2025”] (No. 220-r). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2022-p#Text> (in Ukrainian)
11. Verkhovna Rada of Ukraine. (2014, September 16). Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu, z odniiei storony, ta Yevropeiskym Soiuzom, Yevropeiskym spivtovarynstvom z atomnoi enerhii i yikhniamy derzhavamy-chlenamy, z inshoi storony [Agreement on association between Ukraine, of the one part, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, of the other part] (Law No. 1678-VII). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (in Ukrainian)
12. World Bank. (2019). *Public expenditure and financial accountability (PEFA): Ukraine assessment report 2019*. <https://www.pefa.org>
13. Verkhovna Rada of Ukraine. (2022, March 15). Zakon Ukrainy “Pro zakhyst interesiv subiektiv podання zvitnosti ta inshykh dokumentiv u period dii voiennoho stanu abo stanu viiny” [Law of Ukraine “On protection of interests of subjects submitting reports and other documents during martial law or wartime”] (No. 2115-IX). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text> (in Ukrainian)
14. Official Journal of the European Union. (2012). *Dohovir pro funktsionuvannia Yevropeiskoho Soiuzu (konsolidovana versiya)* [Treaty on the Functioning of the European Union (consolidated version)]. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/UK/TXT/?uri=CELEX%3A12012E%2FTXT>